

GYŐRI FERENC PHD, HABIL.

egyetemi docens (PTE ETK Fizioterápiás és Sporttudományi Intézet),
tudományos tanácsadó (Gál Ferenc Egyetem Sporttudományi Kutatócsoport)
ferenc.gyori@etk.pte.hu

KOCSIS-NAGY ZSOLT

igazgató (SZTE Stratégiai Menedzsment Igazgatóság)
kocsis-nagy.zsolt.vilmos@szte.hu

FEKETE GYÖRGY RUDOLF

stratégiai menedzser (SZTE Stratégiai Menedzsment Igazgatóság)
fekete.gyorgy.rudolf@szte.hu

BERKI TAMÁS PHD

egyetemi adjunktus (MTSE Tanárképző Intézet)
berki.tamas@tf.hu

A hallgatói sport néhány fő jellegzetessége a Szegedi Tudományegyetemen

Some of the main characteristics of student sports at the University
of Szeged

ABSTRACT

Our research is aimed to explore the sports motivation and sports consumption of the students of the University of Szeged, using the results of a questionnaire-based survey. We want to find answers to the question about the changes of sports activities done by the students of the University of Szeged in the past decade. In our research it is the recreational sports that are primarily

considered, and, in connection with them we want to find out details concerning the level of students, the types of sports, the venues, the services and the organizational background they prefer. Also, we are eager to investigate and quantify gender-related differences in our group of respondents.

Based on our research into specialist literature our hypotheses are as follow: (H1) The proportion of athletes who exercise at least 2-3 times a week has increased since the 2011 survey. Gender differences can be observed (H2) in the frequency of playing sports, (H3) in the choice of sports, (H4) in the motivation to start playing sports, (H5) in the current motivation to play sports, (H6) in the participation in sports communities, (H7) in the motivation to compete, (H8) in the organization of sports, (H9) regarding the location of sports, and (H10) in the aspects of the choice of sports services.

We have found that the proportion of students who do physical exercises has doubled. The frequency of recreational activities in the group of women surpassed the same proportion identified in the group of men. Those types of sports and fitness in which the cost implications were lower proved to be the most popular with students. Women were less open to competitive sports than men. The aims of the majority of students included stress relief and the preservation of health. Three fourths of students organized their sports activities on their own, but while men tended to do sports in groups and sports communities, women, on the other hand, when doing sports preferred staying at home. When choosing a sports provider it was affordability and accessibility of the sports venue that played the most significant role for our respondents. In summary, it can be stated that our research has proven to provide significant data for the development of university sports in Szeged and, in general, in Hungary; in addition, it was and it is important in the area of health education of university students as well.

KEYWORDS

gender differences, sports motivation, sports consumption, university sport, University of Szeged

DOI 10.14232/belv.2023.3.9

<https://doi.org/10.14232/belv.2023.3.9>

Cikkre való hivatkozás / How to cite this article:

Győri Ferenc – Kocsis-Nagy Zsolt – Fekete György Rudolf – Berki Tamás (2023): A hallgatói sport néhány fő jellegzetessége a Szegedi Tudományegyetemen. *Belvedere Meridionale* vol. 35. no. 3. pp 128–153.

ISSN 1419-0222 (print)

ISSN 2064-5929 (online, pdf)

(Creative Commons) Nevezd meg! – Így add tovább! 4.0 (CC BY-SA 4.0)

(Creative Commons) Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0)

www.belvedere-meridionale.hu

BEVEZETÉS

A felsőoktatás csaknem az utolsó lehetőséget kínálja a térítésmentes sportolásra, a testmozgás iránti pozitív attitűd kialakítására. Minden felsőoktatási intézmény feladata és felelőssége, hogy megfelelő, a fizikai aktivitást támogató környezettel járuljon hozzá hallgatói egészségmagatartásának formálásához. A testmozgás egyúttal az egyetemistákra jellemző magas ülésidő okozta egészségügyi problémák kiküszöbölésének szinte az egyetlen, s egyben legkézenfekvőbb módja (OWEN et al. 2010; MÜLLER et al. 2022).

Tudvalevő, hogy a rendszeres fizikai aktivitás a mozgásszegény életmódnak is betudható civilizációs betegségek (pl. szív- és érrendszeri betegségek, daganatos megbetegedések, 2-es típusú cukorbetegség, mozgásszervi panaszok) leghatásosabb ellenszere, emellett segít a stresszoldásban, lassítja az öregedési folyamatokat és jelentősen javítja az életminőséget (RADAK et al. 2019; TÓTH ed. 2022). Az inaktív magatartásért pedig az egész társadalom nagy árat fizet (Ács et al. 2020).

A fizikai aktivitás azonban – mind a keresleti (sportfogyasztói) oldalon, mind a kínálati (sportszolgáltatói) oldalon – kizárólag egy olyan komplex, befoglaló rendszerben értelmezhető, amely számos individuális, valamint mikro- és makrokörnyezeti összetevőből áll (PAÁR – Ács, 2015). BORSTEIN és DAVIS (2014) szerint a fizikai aktivitást nagyobb mértékben befolyásolja a külső környezet, mint az egyén belső, személyes lehetőségei. A személyes tényezőkön (pl. életkor, nem, tudás, képességek, attitűdök) túl ugyanis olyan komponensek függvényében formálódik, mint a természeti, társadalmi, gazdasági és technológiai környezet, illetve az olyan „szoft” összetevők, mint a kultúra, a magatartásminták, a jogszabályi, a politikai környezet, a társadalmi kohézió, az egyenlőség, a konszenzus és a bizalom. LACZKÓ és munkatársai (2020) szerint a sportos életmód kialakulását alapvetően a sportolási lehetőségekkel való elégedettség határozza meg.

A sport az ember értelmi, szociális, társadalmi, erkölcsi, érzelmi-akarati jellemzőire, képességeire bizonyítottan pozitív hatást kifejtő tevékenység (RÉTSÁGI 2004), mely a magasabb szociokulturális és szocioökonómiai státusszal rendelkezők értékrendjében meghatározó helyet foglal el. Az egyetemi sport jelentősége e tekintetben azonban nem csak abban áll, hogy a testmozgást értéknek tekintő, értelmiségivé váló fiatalok majdan nagyobb sportfogyasztókká válhatnak, hanem egyúttal abban is, hogy magatartásukkal olyan követendő mintát közvetítenek, mely hozzájárul a társadalom kollektív egészségnyereségének növekedéséhez (KRAICINÉ 2016). Ergo, a sportolóban keletkező, látszólag megfoghatatlan érték maga is az értékteremtés fő eszközévé válik (STOCKER 2013).

SPORTOLÓ HALLGATÓK

Az egyetemre, főiskolára való belépés azonban sokszor éppen a rendszeres sportolás gyakorlatában okoz törést, válaszút elé állítva a fiatal: sport vagy felkészülés a civil életre? E dilemma és a választás tükröződik a sportoló fiatalok számának – a középiskolás évekhez viszonyított – sajnálatos visszaesésében a (NEULINGER 2007; Bács 2011; KOVÁCS 2017; PALUSEK – SZÉKELY 2020). A lemorzsolódás okaival, vagy a sportolás akadályaival kapcsolatban a hallgatók legtöbbször időhiányra, fáradtságra, vagy az oktatás rugalmatlanságára hivatkoznak (LAKI – NYERGES,

2001; BAUER et al. 2013; KOVÁCS et al. 2019; PORCS – MOLNÁR 2019), de sokszor azonban inkább a közömbösség, az érdeklődési kör megváltozása, vagy az egyetemi élettel járó új impulzusok (pl. egyetem, kollégium programkínálata) tehetők felelőssé mindazokért (PFAU 2017; HARANGI-RÁKOS et al. 2021). A tanulmányi kötelezettségekkel terhelt, rendszertelen hallgatói élet, a vonzó sportolói közösség hiánya, vagy az anyagi lehetőségek korlátai szintén véget vehetnek a rendszeres edzéstáogatásnak (PALUSEK – SZÉKELY 2020; KOSZTIN – BALATONI 2021). Ugyanakkor némi reménykedésre adhat okot, hogy újabban – mint SZÉKELY és PALUSEK (2021) fogalmaz – a „nincs rá időm” tévesztése egyre tapinthatóbbá válik, sőt KOZMA és munkatársai (2016) szerint a sporttól való távolmaradás már nem magyarázható közvetlenül a szabadidő hiányával.

Az élportolóknak maguknak kell összeegyeztetni sportolói pályafutásukat tanulmányaikkal és az élsportot követő életszakasz további tevékenységeivel. Ennek támogatására Magyarországon az Európai Unió útmutatása alapján a Sporttörvény foglalkozik a versenysportolók kettős életpálya-modelljének kialakításával. Minden egyetem felelőssége, hogy élsportoló hallgatóinak karrierje a sportban, majd a diploma megszerzését követően a munkaerőpiacon is kibontakozhasson, a humán tőkét erősítve a sportban, a társadalomban és a gazdaságban egyaránt (FARAGÓ 2021).

A rendszeres fizikai aktivitáshoz való viszony alakulását, valamint a sportolás megkezdését főként a család és a barátok ösztönzik, de minden második fiatal saját döntése alapján kezd el sportolni (BUCKWORTH 2000; HUMPEL et al. 2002). Az önálló döntésben persze tükröződnek a különféle társas hatások is, de leginkább a sport helye és szerepe a családi, illetve az iskolai ethoszban. Serdülőkorúakat vizsgálva többen arra a következtetésre jutottak (KERESZTES et al. 2008; HERPAINÉ 2021), hogy a testvérek, barátok és osztálytársak sportrésztvétele, a szülők, nagyszülők aktív, vagy korábbi sportolása, támogató magatartása jótékonyan befolyásolja a fiatalok fizikai aktivitását. Ebben a szülők mindkét nem számára példaként szolgálnak, ám a fiúk közül többen követnek élsportoló példaképeket, míg a lányok főként testvéreiket, csapattársakat tekintik mintának. A sportolás megkezdésében a fiúknál valamivel többet nyom a latban a saját döntés, a szülői javaslat és a barátok véleménye, míg a lányok nagyobb arányban igyekeznek megfelelni az iskolai elvárásoknak (KERESZTES et al. 2008).

Az időben elkezdett sportolás, a jobb gyermekkori élmények, nagyban befolyásolják a személyiség fejlődését, az egyén szocializációját, melyek életre szólóan meghatározhatják a fizikai aktivitáshoz való viszonyulást is. KOZMA és munkatársai (2015) szerint, aki már a középiskolában sokat sportolt, azok több mint fele egyetemistaként is legalább heti három alkalommal edzi magát. BERKI és PIKÓ (2018) úgy találták, minél magasabb szinten (országos és nemzetközi szinten) versenyez valaki annál elkötelezettebbé válik a későbbi folytatásra. A legmagasabb szintű sportaktivitás viszont jellemzően a legmagasabb társadalmi státuszú osztályra jellemző (KERESZTES 2009). Megfelelő sportszocializáció híján viszont sajnos, sokan még a kötelező testnevelés órákat, kurzusokat is nyűgként élik meg a felsőoktatásban (KOVÁCS 2011). Ezeket a hallgatókat sportos hallgatótársaikon, barátaikon, közösségeiken (kollégiumi, szakkollégiumi, formális/informális kiscsoportokon) keresztül lehet megszólítani, valamint a testmozgás élvezeti értékének növelésével lehetne motiválni (KOVÁCS 2017; BERKI et al. 2020).

A hazai felsőoktatás ma több mint 280 ezer hallgató számára teszi lehetővé az értelmiségivé válást, melyből 200 ezer fő nappali tagozaton tanul (KSH 2018). A hallgatók sportolási részvételéről a kutatások meglehetősen eltérő eredményeket közölnek.

PORCS és MOLNÁR (2019) 60 százalékra becsüli a rendszeresen (minimum hetente 2-3 alkalommal) sportolók arányát a Miskolci Egyetemen (N=360). PFAU (2016) hat magyarországi kutatóegyetem vizsgálata kapcsán (N=570) úgy találja, hogy a hallgatók 79 százaléka hobbiszinten, 5 százaléka versenyszerűen sportol. KOSZTIN és BALATONI (2021) szerint a hazai szakirodalom legkevesebb 60 százalékra teszi a rendszeresen sportolók arányát, amiből 5,0-6,5 százalék a versenyszerűen sportolók részesedése.

A „rendszeresen sportolók” adatai azonban sokszor magukba foglalják a repetitív, de az élettanilag hatásosnak tartott „rekreációs” gyakoriságot és időtartamot (heti 2-3 alkalom, 30-40 perc) (GYŐRI et al. 2014) el nem érők adatait is. Meg kell jegyeznünk azonban, hogy bizonyos körülmények között (kellő intenzitás és terjedelem mellett) akár a heti egyszeri testmozgásnak is lehet pozitív hatása. PUCSOK és munkatársai (2020) korábban nem sportoló egyetemisták (N=60) négy féléven át (heti 1x90 perc) történő közepes intenzitású terhelésének eredményeként szignifikáns javulást észleltek a motoros képességek szintjében.

Egy, a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK) és az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) együttműködésében, a 2011/2012-es tanévben megvalósult hazai vizsgálat (N=16758) a felsőoktatásban tanulók sportolási részvételét a fentieknél jóval lehangolóbbnak találta (SZÉKELY 2015; MEFS 2016). A kutatási beszámoló szerint a hallgatók 28,8 százaléka gyakorlatilag sohasem, 48,2 százaléka hetente legfeljebb egyszer sportol, s mindössze 23,0 százalékuk teljesíti a rekreációs minimumszintet. Sajnos, a 2019-ben megismételt, reprezentatív felmérés eredményei (N=6558) nem mutattak számottevő javulást mindebben, sőt a nem sportolók részesedése 45 százalék körüli értékre emelkedett (PALUSEK – SZÉKELY 2020).

A hallgatók sportolási szokásaiban – csakúgy, mint a hazai, vagy az európai felnőtt lakosság egészének esetében (SPECIAL EUROBAROMETER 2018; KSH, 2021) – nemenkénti eltérések is tapasztalhatók. A férfiak nagyobb arányban sportolnak, mint a nők, noha az utóbbiak részvétele – a szabadidősportoknak köszönhetően – újabban élénkülni kezdett (FÁBRI 2002; PERÉNYI 2013; PFAU 2016; PORCS – MOLNÁR 2019). Az inaktív hallgatók körében azonban még mindig lényegesen több a nő, mint a férfi (PERÉNYI 2013; PFAU – MÉSZÁROS 2021).

A sportágválasztásában nemek közötti hasonlóságok és különbségek egyaránt felfedezhetők. A futást, úszást és kerékpározást mindkét nem szívesen választja. A nők főként az aerobik- és „tornajellegű” mozgásokat kedvelik (SZABÓ 2005), prioritásnak tekintve, hogy a mozgáslehetőség megfizethető legyen, ne igényeljen nagyobb befektetést, extra felszerelést és egyedül is lehessen végezni. Ezzel szemben a férfiak inkább a baráti társaság, egyéni képességeik, családi hagyományaik és az „új divat” alapján választanak sportágot (KOZMA et al. 2016). Leginkább a labdarúgást (kispályás, ill. teremfocit) és a konditermi edzést favorizálják (KOSZTIN – BALATONI 2021; KOVÁCS 2021).

A sportmotivációk között fiatalabb életkorban főként a külső (extrinzik) hajtóerők (pl. siker, győzelem elérése, teljesítmény jutalma) dominálnak, majd az idő múlásával, a belső (intrinzik) orientációjú motivációk (pl. fejlődésre, élmények átélésére) kerülnek túlsúlyba a szabadidő-sportban (CAMPBELL et al. 2001). INGLEDEW és MARKLAND (2008) úgy találta, hogy a testalkattal/testsúllyal kapcsolatos motívumok fokozzák a külső, míg a társadalmi szerepvállalással kapcsolatosak a belső szabályozást. Az egészséghez/fitneszhez kötődő motívumok az „azonosuláson keresztüli” (identified) vezérlést, azaz a tudatosan értékelt cselekvés szerepét növelik a sportolóban.

A hazai vizsgálatok az egyetemisták sportmotivációi közül leginkább az egészségtudatosságot, a sportolás okozta örömet, a fittség megőrzését, a kikapcsolódást, valamint az alakformálást emelik ki (KOZMA et al. 2015; PORCS – MOLNÁR 2019; KOVÁCS 2021; OLÁH et al. 2022). KOSZTIN ÉS BALATONI (2021) szekunder források alapján úgy találta, a sportolást mindenekelőtt a kikapcsolódás, a fittségi szint növelése, az alakformálás, az egészségmegőrzés, valamint a baráti társaságok légköre ösztönzi. VERES és munkatársai (2021) (N=101) a sportmotivációs driverek közül az elvárásoknak való megfelelést, a mindennapi életből való „kiszabadulást” és a sport izgalmát találták a legerősebbnek. Ugyanakkor a rendszeres testmozgás és az egészség kapcsolata lassan magától értetődő megfeleltetésnek tekinthető (SZÉKELY – PALUSEK 2021).

A szakirodalom nemenkénti különbségekről is beszámol az aktuális sportmotivációk kapcsán: a fiatal férfiak számára az erőnlét fejlesztése, az örömszerzés, a versengés, a kapcsolattartás és -építés élvez prioritást, míg a nőket az alakformálás, a testsúlykontroll és az egészség ösztökéli jobban. A motiváció mindamellettsz összefügg a hallgató által üzött sportág jellegével is. Az egyéni sportolók számára a fittségi és egészségi állapot javítása, a testformálás, testsúlykontroll a fő mozgatóerő. A csapatsportolók inkább az örömszerzésre és a közösségre irányuló motivációkról számolnak be, míg a páros küzdelmeket vívó sportolókat az új képességek, új ismeretek megszerzése, valamint a sport általi társadalmi beilleszkedés nagyobb esélye inspirálja (KILPATRICK et al. 2005; PERÉNYI 2013; PFAU 2014; KOZMA et al. 2015; PORCS – MOLNÁR 2019; SZÉKELY et al. 2019; KOVÁCS 2021).

A hetente többször is sportoló fiatalok nagyobb örömet lelik a sportban, mint a ritkábban mozgók (KOZMA et al. 2016). De nem csak a testedzés okozta jó testi-lelki közérzet miatt, hanem azért is, mert a sportolás során könnyedén alakíthatók ki és tarthatók fenn társas kapcsolatok, a társadalmi kirekesztés pedig egyáltalán nem jellemző (PAGE et al. 2007; FÖLDESI 2010). A társas környezet vonzerejét illetően azonban némileg eltérnek a szakirodalmi adatok. NEULINGER (2007) hazai kutatásai szerint a sportoló egyetemisták számára kortársaik, barátaik jelentik a legjelentősebb hűzóerőt. Ezt támasztják alá KERESZTES (2015) szegedi felmérései (N=515) is, mely szerint az egyetemisták 56 százaléka barátaival, 11 százaléka csoporttársaival sportol és mindössze 25 százalékuk egyedül. Ugyanakkor a Magyar Egyetemi-Főiskolai Sportszövetség (MEFS) vizsgálatai szerint a rendszeresen sportoló hallgatók 54 százaléka főként egyedül, legfeljebb alkalmi társakkal mozog, egyetemi, főiskolai csapatban vagy klubban 9 százalék, míg 5 százalék egyetemen kívüli sportegyesületben sportol (POGÁTSÁ 2012 idézi KOVÁCS 2015). A társakkal való sportolásra egyes források (KOZMA et al. 2016) szerint a férfiak, más vizsgálatok (NEULINGER 2007; GÁL 2008) szerint pedig a nők részéről mutatkozik nagyobb igény.

AZ EGYETEMI SPORTSZOLGÁLTATÁSOK

Az egyetemi sportszolgáltatások kínálatát, s ezzel együtt a hallgatók sportolási szokásait a földrajzi, települési adottságok változó mértékben befolyásolják. A sportszolgáltatások a rendelkezésre álló erőforrások olyan felhasználását jelentik, melyek célja, hogy a sportfogyasztó fizikai állapotának változásán keresztül „hozzáadott értéket” állítsanak elő (DEMETER – GELEI 2002). A rendelkezésre álló erőforrások – STOCKER és munkatársai (2015) felfogásának adaptálásával – lehetnek

tárgyasult (pl. sportlétesítmények, sportfelszerelések, pénzügyi eszközök), emberi (pl. hallgatók és oktatók összetétele, motivációja, kommunikációs készségei), kapcsolati (pl. sportszakmai kapcsolatok, partnerek, szponzorok, védjegy, arculat), valamint szervezeti tőkeerőforrások (pl. formális és informális tervezési és feladatmegosztási rendszer, szervezeti kultúra). Mindehhez hozzáadódnak a szolgáltatásokkal szorosan összefonódó, közös gondolkodást, tervezést és cselekvést igénylő szakmai területek (pl. sporttudományi képzés, kutatás) erőforrásai, amiből egyenesen következik, hogy a három sportszakmai terület (képzés+kutatás+szolgáltatás) fejlesztését szolgáló kapacitások bővítését célszerű lehet együttes tervezéssel, közös koordinációval megvalósítani.

A hallgatók alacsony sportolási arányaiban a hazai egyetemek sportszolgáltatásainak hiányosságai is tükröződnek. Annak ellenére ugyanis, hogy a hallgatói vélemények többsége (86%) szerint azokat a felsőoktatási intézménynek(!) kellene biztosítania, országos átlagban csak minden harmadik hallgató sportol kampuszán belül (SZÉKELY 2015). Fővárosi egyetemeken végzett felmérések szerint (N=619) 2010-ben a legtöbb hallgató, (38%) városi közterületeken mozgott, iskolai sportpályákon 31 százalék, otthon 30 százalék, egyesületi pályákon pedig 23 százalék (több választ is megjelölhettek) (KOZMA et al. 2016). Az egyetemi sportkínálattal PFAU (2016) vizsgálatai szerint inkább nők, KOVÁCS (2021) határon túli egyetemeket is bevonó felmérése szerint inkább a férfiak élnek.

Mindamellet a hallgatók közül egyre többen és egyre többet hajlandók költeni a sportra (PALUSEK – SZÉKELY 2020). KOZMA és munkatársai (2016) szerint, akik gyakrabban sportolnak, többet is fizetnek a szolgáltatásokért, s ebben a vonatkozásban nincsenek nemenkénti eltérések. 2010-ben ugyanis a hazai hallgatók kétharmada vett igénybe üzleti alapú sportszolgáltatást, melyben a legfontosabb választási szempontnak az elérhető ár, majd sorrendben a megközelíthetőség, a nyitvatartási idő, a hely belső állapota, színvonala, a minőségi sportolás lehetősége, a megfelelő „személyzet”, valamint a vendégkör összetétele mutatkozott.

A testmozgást támogató egyetemi, főiskolai milió tehát mint „intézményi hatás”, egyrészt sokat segíthet hiányos sportszocializáció hátrányainak kiküszöbölésében, másrészt mérsékelheti a rendszeres testmozgást gátló egzisztenciális különbségeket is (FÁBRI 2002; KOVÁCS et al. 2016). Ezért egyetlen felsőoktatási intézmény sem mondhat le a sportot (nem csak közhelyekben!) támogató szervezeti kultúra kialakításáról, az átgondolt sportstratégiáról, a sportszolgáltatást biztosító szakemberekről, valamint a vonzó sportinfrastruktúráról (BALOGH 2015; GYŐRI 2019).

A SPORT HELYZETE A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEMEN

A tizenkét karral működő Szegedi Tudományegyetem (SZTE) az ország negyedik legnagyobb egyeteme, a Dél-Alföld régió tudásközpontja, melynek nemzetközi jelentősége is kiemelkedő. Közel 8 ezer egyetemi dolgozó és 23 ezer fő férőhelyes intézményi infrastruktúra jellemzi. Az egyetem egyre élénkebben kapcsolódik be a nemzetköziesedési folyamatba: egyre több országból, növekvő számban verbuválja hallgatóit (GYŐRI 2018; M. CSÁSZÁR et al. 2019). Mindez azzal is együtt jár, hogy a külföldi diákok – különösen a Nyugat-Európából és a tengeren túlról érkezők – növekvő sportrekreációs keresletet generálnak az egyetemen és a városban.

A fentebb hivatkozott 2011-es MEFS-felmérés szerint (2016) az SZTE hallgatóinak sportolási gyakorisága azonban messze elmaradt a hazai egyetemi átlagtól: a hallgatók mindössze 19

százaléka teljesítette a „rekreációs minimumot”, azaz sportolt az egészségmegőrzéshez szükséges szinten (heti legalább 2-3 alkalommal). Tízből öt (53%) mozogtak hetente egyszer, három (28%) pedig lényegében sohasem. E mutatóval az SZTE 41 felsőoktatási intézmény rangsorában a 27. helyet foglalta el. KERESZTES (2015) ugyancsak az SZTE-n végzett felmérése (N=515) hasonló arányokat talált: a hallgatók közel kétharmada (65%) legalább heti egy alkalommal mozgott, s több mint egyharmada (35%) gyakorlatilag sohasem. A szerző a legnépszerűbb sportágaknak sorrendben a „focit”, a futást, a kosárlabdát, a kondizást, az úszást, a küzdősportokat, a kézilabdát, a kerékpározást és röplabdázást találta.

A sportszolgáltatások természetesen nem hiányoznak az SZTE-ről, ám a gyenge mutatókban feltehetően az intézményi hatások erőtlensége tükröződik. A kötelező testnevelésórákat (2 félév) az egyetemi Sportközpont bonyolítja le, mely emellett a szabadidős sportesemények szervezését, illetve az országos egyetemi versenyekre (MEFOB) való nevezés adminisztrációs feladatait is ellátja. További hallgatói sportszolgáltatásokat két egyetemhez kötődő sportklub, a hallgatói önkormányzat egyesülete, az EHÖK SE és a Szegedi Rekreációs Sport Club is biztosít. Az egyetemi sporthoz kapcsolódó sportdiagnosztikai, valamint sportegészségügyi vizsgálatok több kar, intézet, tanszék közreműködésével valósulnak meg.

Az utóbbi években az SZTE sportjának nagy lendületet adott a Széchenyi 2020 pályázatok keretében kiírt komplex program (EFOP-3.4.3-16., 2017-2021), ami a sportszakemberek (testnevelők, edzők, rekreációs szakemberek) képzésért felelős egység, a Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Testnevelési és Sporttudományi Intézet (JGYPK TSTI) tervezésével és szakmai irányításával a valósult meg. Ennek előzményeként a Magyar Egyetemi-Főiskolai Sportszövetség (MEFS) társadalmi vitára bocsátotta (MEFS 2013) a felsőoktatási verseny- és szabadidősportra vonatkozó szakmai koncepcióját (Hajós Alfréd Terv), mely a Magyar Olimpiai Bizottság közreműködésével került minisztériumi felterjesztésre. A MEFS ebben – összhangban a Nemzetközi Egyetemi Sportszövetség (FISU) küldetésnyilatkozatával – konkrét ajánlásokat fogalmazott meg az egyetemi testnevelésre, szabadidősportra, valamint a sportinfrastruktúra-fejlesztésre vonatkozóan.

A Hajós Alfréd Terv szellemében kiírt pályázat megvalósítására a MEFS együttműködési megállapodást kötött felsőoktatási intézményekkel, melyben azok vállalták a hallgatói sportszolgáltatások fejlesztését, hatékonyabb és kommunikációját, kidolgozták az intézményfejlesztési tervhez igazodó saját sportszakmai fejlesztési programjukat. Az SZTE-n a TSTI által kidolgozott Egészségnevelés alprojekt keretében került sor a meglévő hallgatói sport- és egészségnevelési szolgáltatások kínálatának bővítésére, valamint új szolgáltatások kialakítására. A projekt sikeres lebonyolításának hatására – mint az a MEFS legutóbbi, 2019-es felméréseiből ($N_{\text{összes}}=6558$, $N_{\text{SZTE}}=431$) kiderült – a legalább heti 2-3 alkalommal sportoló hallgatók aránya az SZTE-n mintegy duplájára, 37,3 százalékra növekedett.

A pályázati forrásból megvalósult szabadidősport-fejlesztéseken túl az elmúlt évek eredményeként jegyezhető fel továbbá, hogy az egyetem életpálya-modell kialakításával, ösztöndíjjal, tandíjmentességgel támogatja az élsportolókat, aminek fejében az elmúlt években több feltörekvő csapatnál névhasználati jogot szerzett (pl. Naturtex SZTE-SZEDEÁK férfi kosárlabdacsapat, Szeged SZTE női vízilabda-csapat).

Jelen tanulmányunk célja bemutatni a Szegedi Tudományegyetem hallgatóinak aktív sportfogyasztási szokásait, sportmotivációit, különös tekintettel a nemenkénti differenciákra.

Vizsgálatunk kiterjed a sportolási gyakoriságra, a választott sportágakra, a sportolás motivációira, jellegére, helyszínére, szervezésére, társas környezetére, és a sportszolgáltatás-választás szempontjaira. Adatfelvételünk idején még nem álltak rendelkezésünkre a MEFS legfrissebb, 2019-es mérésének eredményei.

Hipotéziseink a következők: (H1) a legalább heti 2-3 alkalommal sportolók aránya a 2011-es felmérés óta növekedett. Nemenkénti különbségek tapasztalhatók (H2) a sportolás gyakoriságában, (H3) a sportágválasztásban, (H4) a sportolás elkezdésének motivációjában, (H5) az aktuális sportolási motivációban, (H6) a sportolói közösségekben való részvételben, (H7) a versenymotivációban, (H8) a sportolás szervezésében, (H9) sportolás helyszíne tekintetében, valamint (H10) a sportszolgáltatás-választás szempontjaiban.

KUTATÁSI ANYAG ÉS MÓDSZER

Adatfelvételünkre 2020. szeptember 17. és október 6. között, az első COVID-19 hullámot követően, a járványügyi korlátozások feloldása idején került sor, amikor a hallgatók jelenléti oktatás mellett szabadon vehettek részt közösségi tevékenységekben. A lekérdezés elektronikus úton, kényelmi mintavétellel, az SZTE Coospace tanulmányi rendszerében közzétett anonim kérdőív segítségével történt. A 16393 hallgató számára kiküldött kérdőívet 2711-en töltötték ki (17%), melyből az adattisztítást követően 2621 fős mintánk maradt. A kérdéssort, mely 23 zárt és 7 nyitott kérdést tartalmazott, a Stratégiai Főigazgatóság és a TSTI munkatársai állították össze. A mérőeszköz a szabadidőeltöltési és sportfogyasztási szokásokon túl szociodemográfiai (nem, életkor, végzettség, lakóhely) és antropometriai (testmagasság, testtömeg) adatokra is rákérdezett. A kitöltők a sportolás motivációival, helyszínével, szervezésével és a sportszolgáltatás-választás szempontjaival kapcsolatban több válaszkategóriát is megjelölhettek. A nominális változók közötti kapcsolatok feltárására a Pearson-féle Khi-négyzet (χ^2) függetlenségi vizsgálatot alkalmaztuk.

EREDMÉNYEK

A kitöltők (N=2621) 35,4 százaléka férfi ($n_f=928$), 64,5 százaléka nő ($n_n=1639$). Kormegoszlás szerint 82,2 százalék 18-25 éves, 12,8 százalék 26-35 éves, 5,0 százalék 36 évesnél idősebb. A hallgatók a legnagyobb arányban (38,0%) heti egyszer mozognak, de közel ugyanennyien (37,4%) sportolnak legalább heti kétszer (1. táblázat). A válaszadók közel egynegyed része csupán havi 1-2 alkalommal, vagy sohasem sportol. A nemenkénti differenciák számottevőek ($p<0,001$). A férfiak és nők részvételi arányai csak a heti egyszeri testmozgást tekintve közelítenek. Míg a mindennapos sportolás esetében a férfiak részesedése meghaladja a nőkéét, addig a heti 2-3, illetve 4-5 sportolási alkalom tekintetében a nők oldalára billen a mérleg. Az egészségvédelem szempontjából elégtelennek tekinthető havi 1-2 alkalmat, vagy a teljes inaktivitást tekintve a férfiak állnak rosszabbul, noha mindkét nemet vizsgálva a legkevesebb azok száma, akik sohasem sportolnak (7,5 és 6,3%).

1. táblázat: A Szegedi Tudományegyetem hallgatóinak sportolási gyakorisága nemenként

	Teljes (N=2621)	Férfi (n _f =928)	Nő (n _n =1693)	X ²
Sportolási gyakoriság				40,3*** (p<0,001)
Minden nap	194 (7,4%)	80 (8,6%)	114 (6,7%)	
Hetente 4-5 alkalommal	303 (11,6%)	91 (9,8%)	212 (12,5%)	
Hetente 2-3 alkalommal	481 (18,4%)	129 (13,9%)	352 (20,8%)	
Hetente 1 alkalommal	995 (38,0%)	348 (37,5%)	647 (38,2%)	
Havonta 1-2 alkalommal	471 (18,0%)	209 (22,5%)	262 (15,5%)	
Soha	176 (6,7%)	70 (7,6%)	106 (6,3%)	
<i>Nem válaszolt</i>	<i>1 (0,0%)</i>	<i>1 (0,0%)</i>	<i>0 (0,0%)</i>	

A legkedveltebb mozgásformák a teljes mintában és mindkét nem esetében külön-külön a fitness valamelyik irányzatát képviselik (konditermi edzés, zenés-táncos mozgásprogramok), de a preferenciákban igen erős nemenkénti különbség ($p < 0,001$) mutatkozik (2. táblázat). A teljes mintát tekintve összességében a futás és a kerékpározás szerepel a 2-3. helyen, de a férfiaknál a labdarúgás a 2., a kerékpározás a 3. és a futás csak a 4., míg a nők a fitness után 2. helyen a futást, a 3. helyen a jógát jelölték meg. A jóga mellett a nőket jobban vonzza a lovaglás is: nyolcszor annyian jógáznak és lovagolnak, mint a férfiak. A küzdő- és a csapatsportokat kétszer több férfi választja, mint nő. A sportjátékok közül a nők röplabdázást, a férfiak – a labdarúgás mellett – a kosárlabdázást favorizálják. Az úszást mindkét nem képviselői egyformán kedvelik.

2. táblázat: A Szegedi Tudományegyetem hallgatóinak legszívesebben üzött sportágai

	Teljes (N=2621)	Férfi (n _f =928)	Nő (n _n =1693)	X ²
Legszívesebben üzött sportág				47,0*** (p<0,001)
Fitnessz	659 (25,0%)	215 (26,6%)	444 (29,5%)	
Futás	255 (9,7%)	76 (9,4%)	179 (11,9%)	
Kerékpározás	219 (8,4%)	90 (11,2%)	129 (8,6%)	
Jóga	183 (7,0%)	11 (1,4%)	172 (11,4%)	
Úszás	138 (5,3%)	53 (6,6%)	85 (5,7%)	
Lovaglás	135 (5,2%)	8 (1,0%)	127 (8,4%)	
Röplabda	124 (4,7%)	23 (2,9%)	101 (6,7%)	
Labdarúgás	113 (4,3%)	102 (12,6%)	11 (0,7%)	
Küzdősportok	90 (3,4%)	48 (5,9%)	42 (2,8%)	
Kosárlabda	67 (2,6%)	40 (5,0%)	27 (1,8%)	
Kézilabda	47 (1,8%)	13 (1,7%)	33 (2,2%)	
Tenisz	37 (1,4%)	11 (1,4%)	26 (1,7%)	
Asztalitenisz	26 (1,0%)	13 (1,6%)	13 (0,9%)	
Fallabda	14 (0,5%)	7 (0,9%)	7 (0,5%)	
Egyéb	203 (7,7%)	96 (11,9%)	107 (7,1%)	
Nem válaszolt	311 (11,9%)	121(13,0%)	190 (11,2%)	

A 3. táblázat a sportolási motivációk két fontos forrását szemlélteti. A sportolás megkezdésének ösztönzője tekintetében („Ki motiválta Önt a sportolás elkezdésében?”) a férfiak és nők válaszai jelentősen eltértek ($p < 0,001$). Hasonlóság, hogy mindkét nem hasonló arányban (83,7-84,7%) belső készítésnek tulajdonítja a sportolás elkezdését, továbbá a külső motivációs tényezők közül azonos sorrendben említik a barátokat, a szülőket és általában a társas környezetet. Mindamelllett a nők sportolási hajlandóságára valamivel nagyobb hatást gyakoroltak közvetlen családtagjaik (szülei, testvéreik) és testnevelő tanáraik, mint a férfiakéra, akiket barátaik és élsportoló példaképeik ösztönöztek jobban.

Az aktuális sportolási inspirációban („Mi a fő motivációja annak, hogy sportol?”) nincs szignifikáns nemenkénti elérés ($p > 0,05$). 10-ből 7-en elsősorban az egészségmegőrzés, illetve ugyanennyien a kikapcsolódás, feszültségoldás céljából sportolnak, míg 6-an a szebb, sportosabb testalkat reményében. A társaság „kedvéért” 10-ből csak 2-en járnak mozogni, s mindössze 1 főt motivál a jobb sporteredmények elérése.

3. táblázat: A Szegei Tudományegyetem hallgatóinak sportolási motivációja nemenkénti bontásban

	Teljes (N=2621)	Férfi (n _f =928)	Nő (n _n =1693)	X ²
A sportolás elkezdését motiváló személy/ek)¹				38,2*** (p<0,001)
Önmaga	2021 (84,3%)	706 (83,7%)	1315 (84,7%)	
Szülő	515 (21,5%)	174 (20,6%)	341 (22,0%)	
Testvér	173 (7,2%)	50 (5,9%)	123 (7,9%)	
Rokon	87 (3,6%)	33 (3,9%)	54 (3,5%)	
Testnevelő tanár	104 (4,3%)	30 (3,6%)	74 (4,8%)	
Barát	693 (28,9%)	263 (31,2%)	430 (27,7%)	
Társas környezet	339 (14,1%)	124 (14,7%)	215 (13,8%)	
Élsportoló	128 (5,3%)	73 (8,7%)	55 (3,5%)	
A sportolás aktuális motivációja¹				
Szebb külső (testalkat)	1521 (63,5%)	537 (63,8%)	984 (63,3%)	
Eredmények	224 (9,3%)	87 (10,3%)	137 (8,8%)	
Egészségmegőrzés	1740 (72,6%)	609 (72,3%)	1131 (72,8%)	5,7 (p>0,05)
Feszültségoldás, kikapcsolódás	1728 (72,1%)	590 (70,1%)	1138 (73,2%)	
Társaság	464 (19,4%)	154 (18,3%)	310 (19,9%)	
Egyéb	49 (2,0%)	15 (1,8%)	34 (2,2%)	

¹Megjegyzés: A kitöltők több választ is megjelölhettek

Ami a sportolás társas aspektusait illeti azonban, a megkérdezettek kevéssel (4,1%-ponttal) magasabb aránya sportol szívesebben közösségben, mint egyedül (4. táblázat). A nemek tekintetében azonban igen erősen szignifikáns (p<0,001) különbség adódik: férfiak nagyobb előszeretettel keresik a sportolói közösségeket, mint a nők.

4. táblázat: A Szegedi Tudományegyetem hallgatóinak sportolói közösségekben való részvétele

	Teljes (N=2621)	Férfi (n _f =928)	Nő (n _n =1693)	X ²
Sportolás egyedül/ csoportosan				13,8*** (p<0,001)
Egyedül	1154 (44,0%)	360 (38,8%)	794 (46,9%)	
Közösségben	1260 (48,1%)	484 (52,2%)	776 (45,8%)	
<i>Nem válaszolt</i>	207 (7,9%)	84 (9,1%)	123 (7,3%)	

A versenymotiváció összefügg a sportolás szintjével, ami nemenként igen jelentős mértékben eltér (p<0,001) (5. táblázat). A kérdésre válaszolók bő kétharmada vesz részt különböző szintű sportversenyeken, a fennmaradó hányad nem versenyzett még, s nagyobb részt nem is tervezi. A nemzetközi versenyeken, szakszövetségi bajnokságokban, és egyéb országos, megyei és helyi szintű versenyeken a férfiak 8,2 százalékponttal magasabb arányban indulnak, mint a nők, ám a különbség elsősorban az alacsonyabb (megyei, települési) szintű bajnokságokban való indulásnak köszönhető. A nemzetközi szinten versenyzők száma és aránya mindkét nem esetében alacsony (férfiak 20 fő, nők 22 fő). A szabadidősporthoz kapcsolódó, nagy tömegeket megmozgató versenyek iránt azonban a gyengébb nem képviselői érdeklődnek jobban (56,9%). Versenyzői múlttal a nők közül kevesebben rendelkeznek és a jövőben sem kívánnak annyian versenyezni, mint a férfiak.

5. táblázat: A Szegedi Tudományegyetem hallgatóinak legmagasabb versenyzési szintje

	Teljes (N=2621)	Férfi (n _f =928)	Nő (n _n =1693)	X ²
Versenyzési szint				51,7*** (p<0,001)
Nemzetközi verseny	42 (1,6 %)	20 (2,4%)	22 (1,4%)	
Országos bajnokság, MEFOB	137 (5,3%)	57 (6,8%)	80 (5,1%)	
Megyei és helyi szintű. versenyek	152 (5,8%)	84 (9,9%)	68 (4,4%)	
Hobbi és tömegsport versenyek	1321 (50,4%)	433 (51,2%)	888 (56,9%)	
Nem versenyzett, de a jövőben valószínűleg fog	58 (2,2%)	28 (3,3%)	30 (1,8%)	
Nem versenyzett és nem is tervezi	697 (26,6%)	223 (26,4%)	474 (30,3%)	
<i>Nem válaszolt</i>	214 (8,2%)	83 (8,9%)	131 (7,7%)	

A sportolás helyszínét tekintve három opció is közel azonos súllyal szerepel. A hallgatók a legszívesebben speciális sportszolgáltatók létesítményeiben (pl. kondicionáló terem, uszoda, tenispálya, tornaterem) (45,9%), vagy otthon mozognak (44,2%), de közel azonos arányban (41,1%) használják ki a parkok, közterületek szabadtéri sportrekreációs lehetőségeit is (pl.

futópályák, szabadtéri fitnesseszközök). Az egyetemi sportlétesítményeket meglehetősen kevesen (13,1%) veszik igénybe, csakúgy, mint a sportegyesületek, vagy a kollégiumok pályáit, torna- és konditermeit. A nemenkénti különbségek markánsak ($p < 0,001$), a férfiak nagyobb arányban használják a külső sportszolgáltatók helyszíneit, a zöldterületek kínálatát, az egyesületi pályákat és a kollégiumi lehetőségeket. Velük szemben a nők szívesebben sportolnak otthon és az egyetemi létesítményekben (6. táblázat).

6. táblázat: A Szegedi Tudományegyetem hallgatóinak sportolási helyszíne nemenkénti bontásban

	Teljes (N=2621)	Férfi (n _f =928)	Nő (n _n =1693)	X ²
Hol sportol?¹				97,9*** (p<0,001)
Arra specializálódott szolgáltatóhelyiségekben	1107 (45,9%)	410 (48,6%)	697 (44,4%)	
Parkok, közterület	991 (41,1%)	376 (44,6%)	615 (39,2%)	
Kollégiumban	182 (7,5%)	72 (8,5%)	110 (7,0%)	
Otthon	1065 (44,2%)	289 (34,3%)	776 (49,5%)	
Egyetemi sportlétesítmény	316 (13,1%)	109 (12,9%)	207 (13,2%)	
Sportegyesületi sportpálya	264 (10,9%)	135 (16,0%)	129 (8,2%)	

¹Megjegyzés: A kitöltők több választ is megjelölhettek

A sportolás szervezeti formáit illetően elmondható, hogy minden ötödik hallgató (21,3%) jár el külső sportegyesületek edzéseire, míg az egyetemi sportközpont szervezésében mintegy 6,9 százalékuk mozog. A két egyetemhez kötődő sportklub (Szegedi RSC, EHÖK SE) a hallgatók csak töredék részét képes aktivizálni (0,4% és 0,2%).

Ha a választási sorrenden nem is, az arányok tekintetében tetten érhetők a nemenként eltérő preferenciák (7. táblázat). A férfiak nagyobb arányban választják az egyesületi edzéseket és a baráti szervezést, míg a nők az önálló sportolást részesítik előnyben, de többen választják az egyetemi szervezésű mozgásprogramokat is, mint a férfiak.

7. táblázat. A Szegedi Tudományegyetem hallgatói sportjának szervezése nemenkénti bontásban

	Teljes (N=2621)	Férfi (n _f =928)	Nő (n _n =1693)	X ²
Milyen szervezésben sportol¹				49,7*** (p<0,001)
SZTE	166 (6,9%)	50 (5,9%)	116 (7,5%)	
EHÖK SE	5 (0,2%)	4 (0,5%)	1 (0,1%)	
Szegedi Rekreációs SC	10 (0,4%)	4 (0,5%)	6 (0,4%)	
Egyetemen kívüli sportklub	510 (21,3%)	204 (24,3%)	306 (19,7%)	
Barátokkal	847 (35,4%)	354 (42,1%)	493 (31,7%)	
Önállóan	1846 (77,1%)	616 (73,2%)	1230 (79,2%)	

¹Megjegyzés: A kitöltők több választ is megjelölhettek

A sportszolgáltatás-választás szempontjai között az elsők között az elérhető ár (69,8%) és a helyszín könnyű megközelíthetősége (44,4%) szerepel (8. táblázat). Háromból egy hallgató ítéli fontosnak a hosszú nyitvatartási időt, illetve a minőségi sportolás lehetőségét. Minden negyedik kitöltő tartja lényegesnek a sportlétesítmény kifogástalan állapotát és a sportszakemberek támogató jelenlétét, minden ötödik pedig a többféle sportág választásának lehetőségét. Az egyidőben, együtt sportoló vendégkör, a sporthelyszínt körülvevő külső környezet és a kiegészítő szolgáltatások elérhetősége kevésbé bizonyult meghatározónak. A nemenkénti preferenciák tekintetében igen jelentős különbség (p<0,001) mutatkozik. A férfiak számára nagyobb jelentőséggel bír a minőségi sport elérhetősége, a létesítmények és a külső környezet állapota, a vendégkör összetétele és a kiegészítő szolgáltatások hozzáférhetősége. Ezzel szemben a nők nagyobb igényt formálnak a felkészült sportszakemberekre, a nagyobb sportágválasztási lehetőségre és a megfizethető árra. A nyitvatartási idő hossza és a könnyű elérhetőség mindkét nem számára egyaránt fontos.

A fizetős szolgáltatás igénybevételéről nyilatkozó hallgatók (n=2401) kevesebb, mint fele (44,7%-a) hajlandó fizetni a sportszolgáltatásért, s e tekintetben nincs jelentős nemenkénti differencia (p>0,05). Ugyanakkor az aktív sportfogyasztásra fordított havi kiadásról csak minden második kitöltő (49,3%) nyilatkozott, s ebben a nők valamivel tartózkodóbbnak mutatkoztak, mint a férfiak.

Az összes kitöltő 26,8 százaléka, vagyis az értékelhető választ adó hallgatók (n=1293) több mint fele 4000-10000 Ft közötti összeget költ havonta sportra, egyharmada 4000 Ft-nál kevesebbet. A legmagasabb 10 ezer Ft feletti kategóriába a kitöltők 13,5 százaléka került. A költési hajlandóság azonban nemenként nem tér el szignifikáns mértékben egymástól (p>0,05).

8. táblázat: A Szegedi Tudományegyetem hallgatóinak legfontosabb szempontjai a sportszolgáltatás választásánál

	Teljes minta (N=2621)	Férfi (n _f =928)	Nő (n _n =1693)	X ²
Szempontok a szabadidő/rekreáció terén¹				80,21 *** (p<0,001)
Elérhető ár	1829 (69,8%)	589 (63,5%)	1240 (73,2%)	
Könnyű megközelíthetőség	1165 (44,4%)	402 (43,3%)	763 (45,1%)	
Széles időszávú nyitvatartási idő	917 (35,0%)	340 (36,6%)	577 (34,1%)	
Minőségi sportolási lehetőség	909 (34,7%)	362 (39,0%)	547 (32,3%)	
Színvonalas állapot	710 (27,1%)	290 (31,3%)	420 (24,8%)	
Felkészült szakemberek	628 (24,0%)	166 (17,9%)	462 (27,3%)	
Választási lehetőség a sportágak között	511 (19,5%)	130 (14,0%)	381 (22,5%)	
Látogatói-, vendégkör	155 (5,9%)	62 (6,7%)	93 (5,5%)	
Külső fizikai környezet	51 (1,9%)	25 (2,7%)	26 (1,5%)	
Kiegészítő szolgáltatások	40 (1,5%)	21 (2,3%)	19 (1,1%)	
Fizetős szolgáltatás igénybevétele				2,02 (p>0,05)
Igen	1074 (41,0%)	390 (42,0%)	684 (40,4%)	
Nem	1327 (50,6%)	445 (48,0%)	882 (52,1%)	
<i>Nem válaszolt</i>	<i>220 (8,4%)</i>	<i>93 (10,0%)</i>	<i>127 (7,5%)</i>	
Havi kiadás a választott sportszolgáltatásra				6,06 (p>0,05)
2.000 Ft-nál kevesebb	176 (6,7%)	66 (7,1%)	110 (6,5%)	
2.000-4.000 Ft	241 (9,2%)	88 (9,5%)	153 (9,0%)	
4.000-6.000 Ft	337 (12,9%)	134 (14,4%)	203 (12,0%)	
6.000-10.000 Ft	365 (13,9%)	136 (14,7%)	229 (13,5%)	
10.000 Ft fölött	174 (6,6%)	58 (6,3%)	116 (6,9%)	
<i>Nem válaszolt</i>	<i>1328 (50,7%)</i>	<i>446 (48,1%)</i>	<i>882 (52,1%)</i>	

¹Megjegyzés: A kitöltők több választ is megjelölhettek

DISZKUSSZIÓ

Vizsgálatunkban (N=2621) a rendszeresen, legalább heti egy alkalommal sportoló hallgatók részesedését az SZTE-n 75,4 százalékknak találtuk, ami nagyságrendileg hasonlít a hazai felmérések eredményeihez (PFAU 2016; KOSZTIN – BALATONI 2021). Az egészségvédelem szempontjából hatásosnak tekinthető, legalább heti 2-3 sportolási alkalmat teljesítők aránya a 2011-es nagy mintás (N=1333) felmérés (MEFS 2016) óta a duplájára (18,7%-ról 37,4%-ra) emelkedett, vagyis feltételezésünk (H1) beigazolódott. Ez az arány szinte tökéletesen megegyezik azzal, mint amit egy évvel korábban a MEFS reprezentatív mintán (N=431) az SZTE-n mért (37,3%) (MEFS 2021a). Felmérésünk idején ez utóbbi eredmények még nem kerültek nyilvánosságra.

A heti egy alkalommal mozgók arányát a MEFS legutóbbi mérési eredményeihez viszonyítva lényegesen magasabbnak (17,2% vs. 38,0%), az inaktívakét (ritkán, vagy sohasem sportolóként) pedig alacsonyabbnak (45,5% vs. 24,7%) találtuk. Mutatóink kedvezőbbek továbbá, mint KERESZTES (2015) SZTE-n mért eredményei, aki a heti 1-2 alkalommal sportolók arányát 26,2 százalékknak, az inaktívak hányadát pedig 25,8% százalékknak találta. A korábinál kedvezőbb képet mutató felmérési eredményeinkhez vitathatatlanul hozzájárult az EFOP-3.4.3-16. pályázat Egészségnevelés alprojektje (2017-2021), melynek megvalósítása során az SZTE pályázati finanszírozással, kampuszon belül biztosíthatott térítésmentes sportolási lehetőségeket és sportmotivációs programokat hallgatói számára. Nem kizárt persze az sem, hogy a javuló eredményekben a sportolás népszerűségének és a barátokkal eltöltött idő fontosságának növekvő tendenciái (KOZMA et al. 2016) is tükröződnek.

Elemzésünk alátámasztotta a sportolás gyakoriságában feltételezett nemenkénti eltérést (H2), ám szemben a szakirodalmi megállapításokkal (FÁBRI 2002; PERÉNYI 2013; PFAU 2016, 2021; KOSZTIN – BALATONI 2021), nem a férfiak, hanem a nők vettek részt nagyobb arányban a rendszeres szabadidős testedzésben. Noha a minden nap sportoló férfiak részesedése még 1,9 százalékponttal meghaladta a nőkéét, a heti 2-3, vagy a 4-5 alkalmas gyakoriságot tekintve a nők már jobban teljesítettek, azaz e két kategóriába minden harmadik nő és csak minden negyedik férfi került be. Mindazonáltal a férfi hallgatók jóval nagyobb hányada bizonyult ritkán, vagy sohasem sportolónak (inaktívnak), mint a nőké, ami szintén ellentmond a korábbi vizsgálatok eredményeinek (FÁBRI 2002; PERÉNYI 2013; PFAU 2016; PFAU – Mészáros 2021).

A sportágválasztásban – megegyezően a szakirodalmi adatokkal – Szegeden is előnyt élveznek azok az egyéni sportok (futás, kondizás, aerobik, kerékpározás), amelyek nem igényelnek komolyabb előkészületet és bonyolult motorikus képességeket (KOZMA et al. 2016; KOSZTIN – BALATONI 2021; KOVÁCS 2021). A legkelendőbb mozgásformák mindkét nem esetében a fitness kategóriájába tartoztak, amiben feltehetően tükröződik a reklámok által közvetített társadalmi ideálok (vékony nők, izmos férfiak) ösztönző hatása is (KERESZTES 2009). Mérésünk eredményei nagyban hasonlítanak a MEFS (2021b) legutóbbi eredményeihez, ám szembeötlő különbség, hogy az országos listán ötödik helyet elfoglaló labdarúgás (nagy pályás, kispályás, futsal), az SZTE-n csak a nyolcadik helyet érte el, s a fittségi és állóképességi sportokon kívül megelőzi azt a joga, az úszás, a lovaglás és a röplabdázás is. Elemzésünk igazolta az országos szinten is jelentkező, nemenként eltérő sportágválasztási preferenciákat (H3), pl. a kerékpározás, labdarúgás, kosárlabdázás és a küzdősportok keresettebbek a férfiak körében, míg a futást, a jógát, a lovaglást és a röplabdázást inkább a nők választják.

A hallgatók többsége saját döntésének tudta be a sportolás elkezdését, ami már fiatalabb életkorban is jellemző (BUCKWORTH 2000; HUMPEL et al. 2002; KERESZTES et al. 2008), még, ha nem is ilyen magas arányban. A barátok, szülők, testvérek ösztönző hatása ugyancsak tetten érhető. A sportolás elkezdésének motivációjában feltételezett nemenkénti eltérések (H4) határozottak és egybecsengenek azokkal a korábbi megállapításokkal, miszerint a fiúkat/férfiakat barátaik és példaképeik erősebben motiválják, mint a lányokat/nőket, akik viszont inkább testvéreikre tekintenek mintaként, de testnevelő tanáraik elvárásainak is jobban igyekeznek megfelelni (KERESZTES et al. 2008).

Vizsgálataink alátámasztották továbbá azokat a kutatási eredményeket, melyek szerint a legfontosabb aktuális sportmotiváció az egészségmegőrzés, a feszültségoldás, kikapcsolódás, valamint a testformálás (NEULINGER 2007; KOVÁCS 2011; SZABÓ 2013; PORCS – MOLNÁR 2019; KOVÁCS 2021; SZÉKELY – PALUSEK 2021; OLÁH et al. 2022). Ugyanakkor – szemben egyes szakirodalmi megállapításokkal (KILPATRICK et al. 2005; PERÉNYI 2013; PFAU 2014; KOZMA et al. 2016; PORCS – MOLNÁR 2019; KOVÁCS 2021) – ebben a vonatkozásban nem tudunk szignifikáns nemenkénti különbségekről beszámolni, azaz ötödik hipotézisünk (H5) nem teljesült. A férfiak „felzárkózása” a nők mellé a „szebb külső” kialakítását illetően a külső motivációs szabályozás, azaz a társadalmi elvárásoknak való megfelelés erősödésére utal (INGLEDEW – MARKLAND 2008; VERES et al. 2021). Feltűnő, az is, hogy férfiak és nők számára egyforma hajtóerőt jelentett a társasági együttlét lehetősége (NEULINGER 2007; Gál 2008; KOZMA et al. 2016).

Ha a sportolás aktuális motivációját tekintve nem is jelenik meg nemenként differenciáltan a társaság mint vonzerő, ha választásra kerül sor az egyedül, vagy sportolói közösségben végzett testmozgás között, a férfiak nagyobb előszeretettel keresik közös lehetőségeket, mint a nők (H6). Öt férfi közül kettő, míg ugyanennyi nő közül mindössze egy új valamilyen csapatsportot.

A versenyszerű sportolás tekintetében az SZTE adatai más képzőhelyek adataihoz, vagy az országos eredményekhez (PFAU 2014; KOVÁCS 2017; KOSZTIN – BALATONI 2021) viszonyítva kedvezőbb képet mutatnak. Nemzetközi, országos megyei és helyi szintű szakszövetségi, illetve települési versenyeken a hallgatók 12,7%-a vesz részt, de a válaszadók mintegy fele nyilatkozott akként, hogy szívesen elindul hobbi és tömegsport versenyeken is. Ugyanakkor a férfiak és nők versenyzési szokásaiban szignifikáns különbségek mutathatók ki (H7), a férfiak nagyobb arányban, indulnak hivatalos versenyeken, mint a nők, akik csekélyebb számban rendelkeznek versenyzői múlttal és kevesebben is tervezik a jövőbeni versenyzést.

Vizsgálatunk kiterjedt a szegedi hallgatók sportolási helyszínének és szervezési hátterének feltárására is. A válaszadók körülbelül háromnegyed része önmaga szervezi sportolását, de ezen túl a nemenkénti különbségek is kimutathatók (H8). A férfiak nagyobb örömmel mozognak együtt barátaikkal, ezért szívesebben vesznek részt sportegyesületi edzéseken, mint a nők. A különféle sportklubokban, -egyesületekben a férfiak körülbelül egynegyed-, a nők egyötöd része sportol. Természetesnek tekinthető, hogy önkormányzati intézmények, létesítmények hozzájárulnak a fiatalok aktív szabadidő eltöltéséhez (JANCSÁK 2007).

Az egyetem szervezésében arányában csak kevesen mozognak (férfiak 5,8%, nők 7,5%). Az SZTE-hez kötődő civilszervezetek (sportklubok) – a hallgatói létszámhoz viszonyítva – jelentéktelen szerepet kapnak a sportolási igények kielégítésében, ami azért is lehangoló, mert az egyetemi keretek között működő sportegyesületek eredetileg – és ez így működött Szegeden is – nemcsak az egyetemi (tömeg)sportnak, hanem az országos verseny- és élsportnak is melegágyai

voltak, ezért fontos szerepet játszottak a hazai sportélet színvonalának javításában (JANCSÁK 2014). Az egykori Szegedi Egyetemi Atlétikai Klubhoz hasonlóan minden egyetemi városban megtalálhatók voltak az egyetemi keretek között működő sportegyesületek (pl. Budapesten a BEAC, Debrecenben a DEAC, Pécsen a PEAC), melyek ma is az egyetemi sport és a hazai élsport fellegvárai (JANCSÁK 2019).

A szegedi hallgatók leginkább különféle sportszolgáltatók létesítményeiben, vagy odahaza elégitik ki mozgásigényüket, de sokan használják ki a parkok, közterületek szabadtéri sportrekreációs lehetőségeit (pl. futókörök, szabadtéri kondiparkok) is. Ez utóbbiak aránya (41%), ami alig tér el KOZMA és munkatársai (2016) Budapesten mért eredményeitől (38%). A sportolás helyszínét illetően a férfiak és a nők preferenciáiban statisztikailag igazolható különbségek adódnak (H9). A férfiak nagyobb arányban élnek az outdoor lehetőségekkel és a sportegyesületi létesítményekkel, míg a nők legszívesebben otthonukban mozognak. Az SZTE sportlétesítményeit a hallgatók alig több, mint egytized része használja, s ebben nincs jelentős eltérés a férfiak (KOVÁCS 2021) és a nők (PFAU 2016) között.

A szakirodalmi adatok szerint a szabadidős sportolási formák választásánál a földrajzi közelség és a mérsékelt anyagi ráfordítás (vagy térítésmentesség) a két legfontosabb tényező (SZABÓ 2013; PFAU 2017), amit vizsgálatunk is alátámasztott. A megkérdezett hallgatók többsége – akárcsak KOZMA és munkatársai (2016) szerint – a sportolás megfizethetőségét, a könnyű megközelíthetőségét, valamint a széles sávú nyitvatartási időt tartotta a fő választási szempontnak. A sportszolgáltatás kiválasztásában nemenkénti preferenciák tükröződtek (H10). A férfiak a minőségi sport elérhetőségét, a létesítmények és a külső környezet állapotát, a vendégkör összetételét és a kiegészítő szolgáltatások hozzáférhetőségét ítélték a legfontosabbnak, míg a nők a felkészült sportszakemberekre, a nagyobb sportágválasztási lehetőségre és az olcsóbb árakra tartottak inkább igényt.

SZABÓ (2013) szerint más egyetemekhez viszonyítva az egyetemi fizetős sportszolgáltatások elérhetősége az SZTE-n meglehetősen széles körű, ugyanakkor adataink szerint a hallgatók mindössze kétötöd része hajlandó fizetni sportszolgáltatásért.

Végezetül szót kell ejtenünk kutatásunk korlátairól. Figyelembe kell vennünk, hogy (1) a sportolási szokásokat mérő kérdőívünk kitöltésére a sporttal „baráti kapcsolatot ápoló” hallgatók esetleg motiváltabbak lehettek, mint a nem sportolók. Számításba kell venni továbbá, hogy (2) felmérésünkbe nagyobb számú nő (1693 fő) kapcsolódott be, mint férfi (928 fő), ami azonban – tekintve, hogy a nők válaszadási hajlandósága nagyobb – nem szokatlan jelenség az önkéntes kérdőívkitöltés alkalmával. Mivel (3) a hipotéziseink alapját képező hazai elemzések általában nem tesznek különbséget a felmért hallgatók munkarendje (nappali, vagy levelező) vonatkozásában, az összehasonlíthatóság céljából az egyetemi adatokat magunk is valamennyi hallgatóra vonatkozóan, egészében kezeltük.

KONKLÚZIÓ

Jelen tanulmány a Szegedi Tudományegyetem hallgatóinak sportolási szokásait és motivációit vizsgálta egy online kérdőíves adatfelvétel segítségével. A nagy mintás, az egyetem hallgatóinak 17%-át elérő kutatás során felmértük a hallgatók sportolási gyakoriságát, a sportolók

sportágankénti megoszlását, versenyzési szintjét, sportolási motivációit, a fizikai aktivitás helyszínét és szervezettségét, valamint a sportszolgáltatás választásának szempontjait. Hipotéziseink a sportfogyasztási szokások nemenkénti különbségeit tekintve egy kivétellel (aktuális sportolási motiváció) beigazolódtak, valamint egy esetben (a sportolás gyakorisága) a várttal ellentétes irányú összefüggést tártunk fel. Felmérésünk alapján megállapítható, hogy a rendszeresen sportoló, az egészségfejlesztő testmozgás szempontjából minimumnak tekinthető legalább heti két-három alkalommal sportolók aránya az elmúlt évtizedben megduplázódott. A nők a rendszeres rekreációs sport tekintetében elkötelezettebbnek mutatkoztak, mint a férfiak, akik viszont a mindennapos sportolási gyakoriságban még előttük járnak. Az inaktivitás veszélyének ma már inkább a férfi hallgatók vannak kitéve. A hallgatók sportágválasztása az egyetemi sport általános hazai tendenciáit tükrözi: az egyéni sportok térnyerése jellemző. A legnépszerűbbek a fitneszirányzatok, valamint a kisebb költségvonzatú egyéni sporttevékenységek, de a férfiak és a nők sportágválasztási preferenciái között különbség mutatkozik. A férfiakat társas környezetük, barátaik, példaképeik, a nőket családtagjaik és testnevelő tanáraik befolyásolták erősebben a sportolás megkezdésében.

A szegedi hallgatók sportmotivációit tekintve első helyen a feszültségoldás és kikapcsolódás, az egészségmegőrzés, valamint a test-, és alakformálás áll, melyben nincsenek számottevő nemenkénti eltérések. A sportoló hallgatók számára nem idegen a versenyzés, a szabadidősportolók is szívesen elindulnak hobbi- és tömegsport-versenyeken. A hivatalos versenyrendszerben a férfiak vesznek részt nagyobb arányban, a nők kevésbé nyitottak arra. A hallgatók háromnegyed része önmaga szervezi sportolását, de a férfiak gyakrabban vesznek részt egyesületi edzéseken, vagy sportolnak barátaikkal, mint a nők. Ebből következik, hogy a férfiak nagyobb arányban használják a sportegyesületi termeket, pályákat, vagy a szabadtéri rekreációs létesítményeket, míg a nők szívesebben mozognak otthon. Az SZTE sportlétesítményeit kevesen, az egyetemi klubok szolgáltatásait elenyésző mértékben veszik igénybe. A hallgatók a sportolási lehetőség megfizethetőségét, a sportolási helyszín megközelíthetőségét és a nyitvatartási időt ítélik meg a legfontosabb szolgáltatás-választási szempontként.

A szegedi egyetemisták többsége szívesen sportol, amit bizonyított az EFOP-3.4.3-16 pályázat Egészségnevelés alprojektjének sikeres megvalósítása is. Kérdéseket vet fel azonban, hogy hasonló mértékű központi finanszírozás nélkül milyen mértékben lesz képes megállni a lábán az SZTE sportja a jövőben, illetve milyen ívben fejlődnek azok a kapcsolati, szervezeti és tárgyasult erőforrások, amelyek mindazt támogatják. Úgy tűnik ugyanis, hogy a sportolók számának növelésében, a mozgásszegény életmód megváltoztatásában csakis rendszerszintű intézkedések foganatosításával lehet jelentős javulást elérni. A jövő értelmiségét szolgáló egyetemi sport kizárólag úgy töltheti be küldetését, ha képes sportolási lehetőségekkel, programokkal, szolgáltatásokkal kiegyenlíteni a szociokulturális hátrányokból fakadó egyenlőtlenségeket, egyúttal képes kihasználni a sport integratív erejét. Mindehhez olyan egyetemi sportmilió kialakítása lenne üdvös, ahol a hallgatók és az oktatók sportaktivitása, sportoló közösségekbe szerveződése egyaránt példaértékű. Mindent összefoglalva bízunk abban, hogy tanulmányunk értékes adalékokkal szolgál a szegedi és a hazai egyetemi sport fejlesztéséhez.

A kutatás létrejöttéért köszönet illeti a Szegedi Tudományegyetem Stratégiai Főigazgatóságát, Testnevelési és Sporttudományi Intézetét, valamint az egyetemi Sportközpontot.

HIVATKOZÁSOK

Ács, Pongrác – Kovács, Antal – Paár, Dávid – Hoffbauer, Márk – Szabó, Péter – Szabó, Tünde – Stocker, Miklós (2020): Comparative analysis of the economic burdens of physical inactivity in Hungary between 2005 and 2017. *BMC Public Health*. 20. évf. 1174. <https://doi.org/10.1186/s12889-020-08478-y>

BALOGH, LÁSZLÓ (2015): *Sport–Culture–Sports Culture*. Szeged, Foundation for Youth Activity and Lifestyle.

BAUER BÉLA – BAZSALYA BALÁZS – BERÉNYI ESZTER – MARIÁN BÉLA – MÁDER MIKLÓS – MOLNÁR ZSUZSANNA – PERÉNYI SZILVIA – PILLÓK PÉTER – ROSTA GERGELY – SÁGVÁRI BENCE – SZABÓ ANDREA – SZABÓ ÁKOS (2009): *Ifjúság 2008. Gyorsjelentés*. Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest.

BÁCS ZOLTÁN (2011): A magyar sport működési szerkezetének lehetséges szegmense: a felsőoktatási sportszervezetek. *Magyar Sporttudományi Szemle* 12. évf. 47. sz. 21–24.

BERKI TAMÁS – PIKÓ BETTINA (2018): A sport iránti elköteleződés összefüggése a sportolási szokásokkal és demográfiai tényezőkkel serdülő sportolók körében. In Hamar Pál – Köpf Károly (szerk.): *Mozgás - biológia - sport - tudomány: Tanulmányok a 47. Mozgásbiológiai Konferencia előadásaiból*. Magyar Edzők Társasága. 170–180.

BERKI, TAMÁS – PIKÓ, BETTINA – PAGE, RANDY M. (2019): The relationship between the models of sport commitment and self-determination among adolescent athletes. *Acta Facultatis Educationis Physicae Universitatis Comenianae*. 59. évf. 2. sz. 79–95. <https://doi.org/10.2478/afepuc-2019-0007>

BORSTEIN, DANIEL B. – DAVIS, WILLIAM J. (2014): The Transportation Profession's Profession's Role in Improving Public Health. *Ite Journal* 84. évf. 7. sz. 19-24.

BUCKWORTH, JANET (2000): Exercise determinants and interventions. *International Journal of Sport Psychology* 31. évf. 2. sz. 305–320.

CAMPBELL, PAUL G. – MACAULEY, DOMHNALL – MCCRUM, EVELYN – EVANS, ALUN (2001): Age differences in motivating factors for exercise. *Journal of Sport & Exercise Psychology* 23. évf. 3. sz. 191–199.

DEMETER KRISZTINA – GELEI ANDREA (2002): Szolgáltatások a tevékenység-menedzsment szemszögéből. *Vezetéstudomány* 33. évf. 2. sz. 2–14.

FÁBRI ISTVÁN (2002): A sport, mint a fiatal korosztályok életmódjának meghatározó eleme. In Bauer Béla – Szabó Andrea – Laki László (szerk.): *Ifjúság 2000. Tanulmányok I.* Budapest, Nemzeti Ifjúságkutató Intézet. 159–171.

FARAGÓ BEATRIX (2021): *A területi tőke, a tehetségmenedzsment és a sportolói kettős karrier kölcsönhatásának vizsgálata*. PhD-értekezés. Győr, Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola.

FÖLDESI, GYÖNGYI (2010): Social Exclusion/Inclusion in the Context of Hungarian Sport. *Physical Culture and Sport. Studies and Research* 50. évf. 1. sz. 44–59.

GÁL ANDREA (2008): A magyar lakosság egészségtudatossága és szabadidő-sportolási szokásai. In Földesiné Szabó Gyöngyi – Gál Andrea – Dóczi Tamás (szerk.): *Társadalmi riport a sportról, 2008*. Budapest, Magyar Sporttudományi Társaság. 9–39.

GYÓRI FERENC (2018): Diplomaszerező nemzetközi hallgatói mobilitás a Szegedi Tudományegyetemen az oktatás-statisztikai adatok tükrében. *Közép-Európai Közlemények* 11. évf. 1. sz. 20–37.

GYÓRI FERENC (2019): Az egyetemi sport működési modellje a Szegedi Tudományegyetemen egy pályázati program tükrében. In Gyóri Ferenc – Hajdúné Petrovszki Zita – Nagy Ágnes Virág – Csetreki Rita Renáta – Katona Zsolt – Alattyányi István (szerk.): *Közép-Európai Ifjúsági Sporttudományi Klaszter 1.0*. Szeged, Alapítvány a Társadalmunk Fenntartható Fejlődéséért. 13–34.

GYÓRI FERENC – DORKA PÉTER – DOMOKOS MIHÁLY – KISS GÁBOR (2014): *Rekreáció I*. Szeged, Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Testnevelési és Sporttudományi Intézet. 5–22.

HARANGI-RÁKOS MÓNIKA – BÁBA ÉVA – SZENDERÁK JÁNOS – KÖMÍVES PÉTER (2021): Egyetemek és a sport – Történelmi hagyományok és modern fejlemények a magyar felsőoktatás sportjában. *Gradus* 8. évf. 1. sz. 131–138.

HERPAINÉ LAKÓ JUDIT (2021): A társas hatások szerepe a sportolási szokások alakulásában. *Acta Universitatis de Carolo Eszterházy Nominatae. Sectio Sport* 50. évf. 7–18.

HUMPEL, NANCY – OWEN, NEVILLE – LESLIE, EVA (2002): Environmental factors associated with adults' participation in physical activity: a review. *American Journal of Preventive Medicine* 22. évf. 3 sz. 188–199. [https://doi.org/10.1016/s0749-3797\(01\)00426-3](https://doi.org/10.1016/s0749-3797(01)00426-3)

INGLEDEW, DAVID K. – MARKLAND, DAVID (2008): The role of motives in exercise participation. *Psychology & Health*. 23. évf. 7. sz. 807–828. <https://doi.org/10.1080/08870440701405704>.

JANCSÁK CSABA (2007): Ifjúsági civil szervezetek a dél-alföldi régióban. *Civil Szemle* 4. évf. 3-4. sz. 69–87.

JANCSÁK, CSABA (2014): Albert Szent-Györgyi and the Student Union of the University of Szeged. In Újszászi, Ilona (szerk.): *The intellectual heritage of Albert Szent-Györgyi*. Szeged, University of Szeged. 170–193.

JANCSÁK CSABA (2019): *Fejezetek a magyarországi hallgatói mozgalmak történetéből*. Szeged, Belvedere Meridionale.

KERESZTES, NOEMI – PIKO, BETTINA F. – PLUHAR, ZSUZSANNA F. – PAGE, RANDY M. (2008): Social influences in sports activity among adolescents. *Journal of the Royal Society for the Promotion of Health* 128. évf. 1. sz. 21–25. <https://doi.org/10.1177/1466424007085228>

KERESZTES NOÉMI (2009): *Fiatalok szabadidős aktivitásának magatartástudományi vizsgálata*. PhD-értekezés. Budapest, Semmelweis Egyetem, Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola.

KERESZTES NOÉMI (2015): Egyetemista fiatalok sportolási szokásai és szociális képzetek a rendszeresen sportoló kortársaikról. *Magyar Sporttudományi Szemle* 16. évf. 1. sz. 4–14.

KILPATRICK, MARCUS – HEBERT, EDWARD – BARTHOLOMEW, JOHN (2005): College Students' Motivation for Physical Activity: Differentiating Men's and Women's Motives for Sport Participation and Exercise. *Journal of American College Health* 54. évf. 2. sz. 87–94.

KOSZTIN NIKOLETT – BALATONI ILDIKÓ (2021): Magyarországi egyetemek hallgatóinak sportolási szokásai. Áttekintő irodalmi elemzés. *Acta Medicinae et Sociologica* 12. évf. 33. sz. 92–102.

KOVÁCS KLÁRA (2011): Szabadidő és sport a Debreceni Egyetemen. *Iskolakultúra* 21. évf. 10-11. sz. 147–162.

KOVÁCS KLÁRA (2015): *A sportolás mint támogató faktor a felsőoktatásban*. Debrecen, University of Debrecen – CHERD.

KOVÁCS KLÁRA (2017): Intézményi tényezők a debreceni egyetemisták sportolásában egy kvalitatív kutatás tükrében. In Mrázik János (szerk.): *A tanulás új útjai*. Budapest, Magyar Nevelés- és Oktatókutatók Egyesülete. 665–675.

KOVÁCS KLÁRA – KOVÁCS KAROLINA ESZTER – NAGY BEÁTA ERIKA (2016): Intézményi hatások a hallgatók egészségtudatos magatartásában. In Pusztai Gabriella – Ceglédi Tímea – Bocsi Veronika (szerk.): *A felsőoktatás (hozzáadott) értéke*. Nagyvárad-Debrecen, Új Mandátum Könyvkiadó. 174–190.

KOVÁCS KLÁRA – MORAVECZ MARIANNA – NAGY ÁGOSTON (2019): Vélemények a mindennapos testnevelésről a felsőoktatásban részt vevő hallgatók és oktatók szemszögéből. *Új Pedagógiai Szemle* 69. évf. 3-4. sz. 87–99.

KOVÁCS KLÁRA (2021): *Sportoló campus - eredményes hallgató? Az intézményi hatás szerepe a hallgatói sportolásban*. Szeged, Belvedere Meridionale.

KOZMA MIKLÓS – SZABÓ ÁGNES – HUNCSIK PÉTER – „BÍBOR BÉKA” (2015): Miért sportolnak a hallgatók? *Magyar Sporttudományi Szemle* 16. évf. 63. sz. 9–18.

KOZMA MIKLÓS – SZABÓ ÁGNES – HUNCSIK PÉTER (2016): A budapesti egyetemisták sportolási szokásai 2004-2014. Értékteremtő Testnevelés. In Kovács Klára (szerk.): *Tanulmányok a testnevelés és a sportolás szerepéről a Kárpát-medencei fiatalok életében*. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó. 187–198.

KRAICINÉ SZOKOLY MÁRIA (2016): Egészségfejlesztés a felsőoktatásban – Gondolatok egy felsőoktatást érintő projekt zárása kapcsán. *Opus et Educatio* 3. évf. 5. sz. 511–527.

KSH (2021): *Időfelhasználás, időmérleg*. A tevékenységet végzők aránya munkaerőpiaci státusz és nemek szerint. Központi Statisztikai Hivatal https://www.ksh.hu/stadat_files/ido/hu/ido0008.html
Hozzáférés: 2021. 12.03. 18.21.

LACZKÓ TAMÁS – SÁNTA VIKTOR – PAÁR DÁVID (2020): A sportolási szokásokat befolyásoló makro tényezők hatásai az Európai Unió országaiban. *Magyar Sporttudományi Szemle*. 21. évf. 86. sz. 26–38.

LAKI LÁSZLÓ – NYERGES MIHÁLY (2001): Sportolási szokások az ezredfordulón a fiatalok körében. *Kalokagathia* 39. évf. 1-2. sz. 5–19.

M. CSÁSZÁR, ZSUZSANNA – TEREPICS, KÁROLY – WUSCHING, TAMÁS ÁDÁM – GYŐRI, FERENC – ALPEK, LEVENTE – CZIMRE, KLÁRA – SÁLYI, ANNA – KOLTAI, ARNOLD (2019): The impact of the spending habits of international students on the economy of University cities – case study: Hungary. *Interdisciplinary Management Research* 15. sz. 562–585.

MEFS (2013): *Hajós Alfréd Terv. Az egyetemi-főiskolai sport szakmai programja 2013-2020*. Budapest, Magyar Egyetemi-Főiskolai Sportszövetség.

MEFS (2016): Javaslatcsomag az intézményi sportszakmai fejlesztési programok (2.0) elkészítéséhez. Felsőoktatási intézményi fejlesztések a felsőfokú oktatás minőségének és hozzáférhetőségének együttes javítása érdekében. EFOP-3.4.3-16 projekt megvalósításához. Budapest, Magyar Egyetemi-Főiskolai Sportszövetség.

MEFS (2021a): Szegedi Tudományegyetem 2011-2019 – Összevetés. Kézirat. Budapest, Magyar Egyetemi - Főiskolai Sportszövetség.

MEFS (2021b): A magyar egyetemi hallgatók által űzött sportági csoportok gyakoriság szerint (2019). Kézirat. Budapest, Magyar Egyetemi - Főiskolai Sportszövetség.

MÜLLER, ANETTA – NAGY, ZSUZSA – KOVÁCS, SÁNDOR – SZŐKE, SZILVIA – BENDÍKOVÁ, ELENA – RÁTHONYI, GERGELY – RÁTHONYI-ÓDOR, KINGA – SZABADOS, GYÖRGY – GABNAI, ZOLTÁN –BÁCSNÉ BÁBA, ÉVA (2022): Correlations between Physical Fitness and Body Composition among Boys Aged 14–18 – Conclusions of a Case Study to Reverse the Worsening Secular Trend in Fitness among Urban Youth Due to Sedentary Lifestyles. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 19. évf.14. sz. 8765. <https://doi.org/10.3390/ijerph19148765>

NEULINGER ÁGNES (2007): *Folyamatos megerősítést igénylő tanult fogyasztás – A társas környezet és a sportfogyasztás viszonya*. PhD-értekezés. Budapest, Budapesti Corvinus Egyetem Gazdálkodástani Doktori Iskola.

OLÁH BETTINA – SZÜCS ISTVÁN – MIHÁLY-KARNAI LAURA (2022): Az aktív sportfogyasztási szokások vizsgálata a Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar hallgatói körében. *Táplálkozásmarketin*. 9. évf. 2. sz. 57–65. <https://doi.org/10.20494/TM/9/2/4>

OWEN, NEVILLE – HEALY, GENEVIÈVE N. – MATTHEWS, CHARLES E. – DUNSTAN, DAVID W. (2010): Too much sitting: the population-health science of sedentary behavior. *Exercise and sport sciences reviews* 38. évf. 3. sz. 105–113.

PAÁR DÁVID – ÁCS PONGRÁC (2015): Közgazdaságtan a sport területén. In Ács Pongrác (szerk.): *Sport és gazdaság*. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar. 321–379.

PAGE, RANDY M. – IHASZ, FERENC – SIMONEK, JAROMIR – KLAROVA, RENATA – HANTIU, IACOB (2007): Friendships and physical activity: Investigating the connection in Central-Eastern European adolescents. *International Journal of Adolescents Medicine and Health*. 19. évf. 2. sz. 187–198.

PALUSEK ERIK – SZÉKELY MÓZES (2020): A magyar egyetemi hallgatók sportolási szokásainak változásai 2011 és 2019 között. *Magyar Sporttudományi Szemle*. 21. évf. 3. sz. 76.

PERÉNYI SZILVIA (2013). Alacsonyán stagnáló mozgástrend: a fizikai inaktivitás újratemelődése. In Székely L. (szerk.): *Magyar Ifjúság 2012*. Budapest, Kutatópont. 229–249.

PFAU CHRISTA (2014): Egyetemisták szabadidősport szokásai a Debreceni Egyetem Agrártudományi Központjában. *Acta Agraria Debreceniensis/Agrártudományi Közlemények*. 58. évf. 155–163.

PFAU CHRISTA (2016): Hallgatói szabadidősport szervezése és jellemzői a felsőoktatásban. *Taylor* 8. évf. 4. sz. 5–15.

PFAU CHRISTA SÁRA (2017): *A szabadidősport szervezési sajátosságai a felsőoktatásban*. PhD-értekezés. Debrecen, Debreceni Egyetem. Ihrig Károly Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola.

- PFAU CHRISTA – MÉSZÁROS JÁNOS (2021): Egyetemisták sportolási szokásaira ható tényezők vizsgálata. *Régió kutatás Szemle*. 6. évf. 2. sz. 23–35. <https://doi.org/10.30716/RSZ/21/2/3>
- POGÁTSA ZSUZSANNA (2012): *A felsőoktatási hallgatók sportolási szokásai és az egyetemi, főiskolai sporttal kapcsolatos attitűdjei*. Kézirat.
- PORCS DÁNIEL – MOLNÁR LÁSZLÓ (2019): A miskolci egyetemi sportélet fejlesztése: kutatás, tervezés és megvalósítás. In Dankó László – Piskóti István (szerk.): *Marketingkaleideoszkóp*. Miskolc, Miskolci Egyetem, Marketing és Turizmus Intézet. 105–115.
- PUCSOK, JÓZSEF MÁRTON – BALOGH, LÁSZLÓ – VARGA, KATALIN – BÍRÓ, ESZTER – PERÉNYI, GABRIELLA – LENTÉNÉ PUSKÁS, ANDREA (2020): The effect of physical education and sport on fitness status of university students. *Stadium - Hungarian Journal of Sport Sciences*. 3. évf. 2. sz. <https://doi.org/10.36439/SHJS/2020/2/8599>
- RADAK, ZSOLT – TORMA, FERENC – BERKES, ISTVÁN – GOTO, SATARO – MIMURA, TATSUYA – POSA, ANIKO – BALOGH, LASZLO – BOLDOGH, ISTVAN – SUZUKI, KATSUHIKO – HIGUCHI, MITSURU – KOLTAI, ERIKA (2019): Exercise effects on physiological function during aging. *Free Radical Biology & Medicine* 132. sz. 33–41. <https://doi.org/10.1016/j.freeradbiomed.2018.10.444>
- RÉTSÁGI ERZSÉBET (2004): *A testnevelés tantárgy pedagógiája*. Budapest-Pécs, Dialóg Campus Kiadó.
- SPECIAL EUROBAROMETER (2018): *Special Eurobarometer 472*. Sport and physical activity <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2164>. Hozzáférés: 2021. 12.03. 19.20.
- STOCKER MIKLÓS (2013): Dematerializálódás szerepe az értékteremtésben. *Vezetéstudomány* 14. évf. 12. sz. 44–53.
- STOCKER MIKLÓS – ÁCS PONGRÁC – FARKAS FERENC (2015): Stratégiaalkotás, szervezés és vezetés a sportban. In Ács Pongrác (szerk.): *Sport és gazdaság*. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar. 42–95.
- SZABÓ ÁGNES (2005): A szabadidősport társadalmi jelentősége és az egyetemi hallgatók sportpreferenciái. *Marketing & Menedzsment* 39. évf. 2. sz. 39–48.
- SZABÓ ÁGNES (2013): Mi történt 2004 és 2010 között a budapesti egyetemisták szabadidősport-fogyasztásában? 154. sz. *Műhelytanulmány*. Budapest, Budapesti Corvinus Egyetem, Vállalatgazdaságtan Intézet.
- SZÉKELY, MÓZES (2015): Survey and Development of Sport for All in Hungarian University Sport. http://www.tafisaworldcongressbudapest.com/uploads/malomkert_kepek/szekelymozes_abstract_tafisa_long.docx. Hozzáférés: 2022. 11.03. 18.21
- SZÉKELY MÓZES – PALUSEK ERIK (2021): Miért sportoljak? – Évtizedes változások a hallgatók rendszeres sportolását motiváló és akadályozó tényezőkben. *Magyar Sporttudományi Szemle* 22. évf. 3. sz. 112.
- SZÉKELY MÓZES – TAKÁCS SZABOLCS – TURCHÁNYI DÓRA (2019): A hallgatói sportágválasztás és sportolási motivációk összefüggései. In Lippai Edit (szerk.): *Összetart a sokszínűség: A Magyar Pszichológiai Társaság XXVIII. Országos Tudományos Nagygyűlése kivonatkiötet*. Budapest, Magyar Pszichológiai Társaság. 224.

TÓTH MIKLÓS szerk. (2022): *A mozgás mint gyógyszer*. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar.

VERES ZOLTÁN – KOVÁCS ILDIKÓ – LISKA FANNY (2021): Hazai egyetemisták szabadidős sportfogyasztási motivációi. In Mitev Ariel – Csordás Tamás – Horváth Dóra – Boros Kitti (szerk.): *Post-traumatic marketing: virtuality and reality – Proceedings of the EMOK 2021 International Conference*. Budapest, Corvinus University of Budapest. 367–375.